

SZÉKELY HIRADÓ

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

A lap tartalmát illető közlemények dr. Bánffy Zsigmond szerkesztőhöz intézendők. — Kéziratok nem adatkak vissza.

Előfizetési díjak: Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Negyed évre 1 frt 50 kr. Külföldre 1 évre 8 frt. — Egy példány ára 6 kr. — Hirdetések és nyilvtéri cikkek jutányos árszabály szerint közöltnétek.

Hirdetések és nyilvtéri cikkek a kiadóhivatalhoz (ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdája Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

A romániai kereskedelmi szerződés.

A képviselőház a Romániával való kereskedelmi szerződést tárgyalja. A kereskedelmi szerződés azon alakban, amint megkötve van, felette káros hazánkra és káros az nemcsak a mezőgazdaságra, de káros az iparra nézve is.

A szerződés pontját megküldötte a kormány a kereskedelmi és iparkamaráknak, de nem küldötte meg egyetlen-egy gazdasági egyletnek sem. A gazdasági egyletek képviselik tulajdonkép a magyar mezőgazdaság érdekeit, de ezek a szerződés felett, nem nyilatkozhattak, holott azáltal ép a mezőgazdaság van leginkább érintve.

A szerződésre rövid szóval ellehet mondani, hogy az gazdasági tekintetből ránk nézve káros, ipari tekintetben pedig nem nyújt nekünk semmiféle előnyt.

Különösen minket, székeleyeket, érdekel leginkább ezen kereskedelmi szerződés. Mi az ország keleti és déli határán kereskedelmi tekintetben Romániára vagyunk utalva. De hasznunk ezen szerződés-

ből vajmi kevés fog lenni. Iparunk, mely a kisipar körétnem haladja felül, az évekig tartó vámháboru alatt tönkre lett téve. Iparosaink egy tekintélyes része kivándorolt Romániába és ott megteremtette a többi kivándorolt magyarral együtt a román ipart. A vámháboru alatt Románia minden igyekezetét arra fordította, hogy magának ipart teremtsen és e tekintetben otthon állítván azt elő a szükségletnek megfelelő mennyiségben bevitelre szüksége nem fog lenni. Iparcikkekben be fogja vinni a finomabb iparcikkeket, be fogja vinni a gyapju- és textil-ipar termékeit, ugyde ezeket Ausztria állítja elő és nem mi. A gazdasági gépeket vámentesen vihetik be, ugyde itt is, a vizen szállított angol termékkel kell versenyezni és mivel a gyárak saját szükségleteinket sem fedezik, ebből kivitelünk nem fog lenni.

Mezőgazdasági tekintetben a buzabehozatal buza termésünknek lesz kárára, mert a nagy malomipar, mely eddig is román buzával keverte a magyar buzát, most még jobban felhasználja ezt s azáltal,

hogy a részvényeseknek minél nagyobb osztalékot adjon, megrontja a magyar buza árát és tönkre teszi a magyar liszt hitelét.

A szarvasmarha csempészet, melyet a miniszter most is tagad, — de a székeleyföldön mindenki tud — ezután is virágzik és lenyomja a budapesti, bécsi piacokon a marhák árát; míg a székeleyföldi szeszgyárak a drágán vett marhakkal nem fognak eredményt felmutatni.

A szerződést megkötötték Ausztria érdekében, mert Ausztriának olesó nyers terményre volt szüksége és piacra, ahol drága ipartermelyeiket eladhassa és minket kiszolgáltattak ismét Ausztria érdekeinek.

A kereskedelmi szerződésből hasznunk nem fog lenni semmi, de kárunk igen és pedig nagy.

Politikai hírek.

A zágrábi érseki székek betöltése érzékeny vereség a magyar kormányra, de ezen vereség által a magyar állameszme is nagyon érintve lett. A pápa, aki úgy látszik egészen pánszláv befolyás alatt áll, megengedte a zágrábi egyházmegyében a szláv liturgia behozatalát és ezzel

előmozdítja a délszláv egységet. A kormány, dacára hogy 30000 magyar görög kath. van, még sem tudta kieszközölni azt hogy azok magyar szertartást nyerjenek és így Strossmayer püspöknek több befolyása van a pápai udvarnál, mint az apostoli magyar királyságnak.

Zichy Nándor gróf és társai már kibocsátották a főrendekhez a meghívókat a házassági javaslat ellenzése tárgyában és remélik, hogy azt a főrendi házban megfogják buktatni. A főrendiháznak azok az egyházi és világi tagjai, a kik az egyházpolitikai javaslatokat ellenzik, elhatározták, hogy arra az esetre, ha a házasságjogi javaslatot a főrendiház általánosságban elfogadja, a részletes vitában a „kötelező” szó törlését fogják követni. Hasonlóképpen mindent el fognak követni arra is, hogy a javaslatba a polgári házasság felbonthatatlansága vételessék fel. A „kötelező” szó törlésére és a felbonthatatlanságra vonatkozó javaslatot az ellenzék egy nagytekinélyű tagja régebben benyújtotta a kormánynak. A minisztertanács tárgyalta a javaslatot és mint el nem fogadhatót elutasította. Erről a határozatról a kormány egy tagja személyesen értesítette a javaslattevőt.

Lónyai Jánost, Mármaros vármegye főispánját, a király ezen állásától saját kérelmére felmentette, és helyette dr. báró Roszner Ervint, Hontvármegye, valamint Selmecz és Béalábánya városok főispánját nevezte ki.

TÁRCZA.

Sziv és akarat.

Beszély.

Irtó: Csomortáni Péter.

A lenyugvó napnak piruló sugára még játszadozott az üde tavasz lombjaival, midőn odahagyám szállásomat, hogy napi teendőim által lebilineselt gondolataimat föloldjam, s egy kellemes sétán azoknak szabad utat engedjek. Alig értem ki városunkból, a nap lehanyatlott, s a föld nappal és éj között küzdött a gyér világosságért, melyet a feltűnedező csillagok s est-szürkülettől kívántak elragadni. A vidék egész bájában mosolygott felém. A rengő gyenge buza hullámai, a távol kéklő hegyek, hazafelé ballagó juhnyáj, a madár elábrándító éneke oly érzéseket keltettek föl keblemben, melyek önkénytelenül is Isten nevét csalták ajkaimra. Én tovább folytatam megkezdett lassu lépteimet, mélyen elgondolkozva a nagy mindenség, s a magas gondviselés fölött, mely kitűzött magasztos célja mellett rendíthetetlen erélyvel áll meg. De im! a

mint a gyepes ut a kis tölgyerdő szélén viszen el, a mint már-már látni véltem a kedves falvat, melyet elérni célom volt, kellemes sejtelmű hangokat hoz felém az esti szellő. A dolog igen feltűnő volt előttem, s akaratlanul is a „Csoda-szarvas” regéjére gondoltam.

Megkötözöttem lépteimet, a rege hőseit tartva szem előtt, hogy a mindinkább erősödő hangok elzengetéséről magamnak biztos képet alkothassak. Alig került néhány lépésre s alattam a legkisebb s elragadóbb völgy nyulott el; legvégén egy szép falu, csinos jól berendezett házaival, ezek közelében a grófi uradalom várszerű majorjával, mely egy magaslatról mintegy büszkén látszott letekinteni az alatta kanyargó, cseresznye fákkal bőven beültetett utra. A majortól mintegy félóránnyira vonul végig az örök nyughely, a szomorú fűzekkel kerített temető.

De vessünk egy mélyebb pillanatot e vidékre, melynek központjául kétségkívül a major szolgál.

A jól felszerelt gazdasági épületeket izléses kert környezi, melynek

diszítése a majoros különös adatai közé tartozik. A kerten kívül a vetések tengere nyulik el, melynek hullámai a legkisebb erdőhöz vezetnek el tekintetünket.

Ez erdő, főleg alkonyatkor, a leggyönyörűbb képet nyújtja. A nap bucsugarai alig távozhatnak e helyről, hol a tölgyek levelein százszorosan töretnek meg. Egy kis erdőnyílás, mely a legegzenesebb irányban van kivágva, távoli falunak mutatja halvány képét, melyben azonban a torony, ez irányadó eszköz, mindig tisztán kivehető. Ha elhagyva az erdőséget s a vidék másik oldalára térünk, csekély fáradság, s a Sajónak látjuk ezüstös habjait. Rám legnagyobb vonzerőt azonban mindezeknél inkább a temető gyakorolt, honnét még mindig szárnyaltak felém a kedves, bár ismeretlen hangok. Ide indultam tehát, hogy lássam az énekest, ki annyira hatott reám. Sietve haladtam a nyughelyek fa- s kőkeresztjei között, miglen egy terjedelmes bokorhoz értem, melyben számításom szerint az énekesnek kelle lennie.

Nem csalódtam. Széthajtva a bokor egyik szárnyát, nem annyira megzavarodottan, mint inkább megijedten ugrott föl a márvány síremlék mellől egy szép hölgy, kinek szemléletében úgy elmerültem, hogy kérdő s zavarodott tekintetere alig tudtam méltólag válaszolni.

— Nem véli ön uram, — kérdé némi szemrehányást éreztetve csengő hangjával — hogy kebel nyugalmammal együtt kedves halottam álmát is megzavarja?!

Bámulatom okozta zavaromból csakhamar önmagamhoz térve, elkövetett hibámon szánakozva, szóltam a bájos lényhez:

— Megtérő érzülettel esdek bocsánatot boldog nyugalmának megzavarásáért; menten ki engem a körülmény, mely e vétékre vezetett; ama hangok csaltak engem e helyre, melyek szép kegyed ajkairól röppen-tek felém.

A hölgy elpirult szavaimra, de a pirt az érzelmeiben háborgatott lélek-indulat kitörése hajtotta arcára, melyet csakhamar szelidebb színezetű enyhe borulat váltott föl.

Országgyűlés.

A képviselőház ápr. 25-iki ülésén a román kereskedelmi szerződés beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalta. A Házban kevesen voltak jelen, de a jelenlevők a legnagyobb érdeklődéssel kísérték a tárgyalásokat.

A baloldali gazdáképviselők egymásután állottak fel, hogy a javaslat ellen és Hoitsy Pál érvei mellett beszéljenek. Nagyon érdekes jelenség az, hogy Ugron Zoltán, Nedeczky Jenő, kik a nemzeti párt hívei lévén, 67-es alapon állanak, ennek dacára a közös vámtérület ellen argumentáltak.

Lukáts Béla kereskedelmi miniszter hosszabb beszédben igyekezett a kormány gazdasági politikáját megvédeni. Először is a Hoitsy által szétbontott statisztikát próbálta összeegyeztetni, aztán pedig azt bizonyította, hogy mezőgazdasági érdekeinket a kormány egyáltalán nem áldozza felezen vámszerződés helyes, azok az elvek, melyek abban le vannak fektetve, a külföldön nagyon jól megállják helyüket, következésképp nálunk is jónak kell lenniük.

A miniszter, ha nem is tudta a javaslat ellenzőit meggyőzni a javaslat helyes voltáról, mégis felszólalása általában tartalmas is volt. Hoitsy Pál személyes kérdésben kért szót. Röviden rámutatott, hogy az ő statisztikája helyes, de a miniszteré helytelen.

Öt perc szünet után Witmann Ferenc és Bethlen Gábor gróf beszéltek a javaslat ellen, majd Zselinszky Róbert gróf szólott.

Mindnyájan főleg az őrlési engedéllyel s azzal a kérdéssel foglalkoztak, vajjon malmainknak különös előnyre válik-e a román buza, különösen Zselinszky gróf egy igen érdekes és elmés beszédben bizonyította, hogy míg malmaink magyar buzával dolgoztak, sokkal nagyobb eredményt értek el, de a jelen körülmények mellett is alig van malom, mely 10%-nál kisebb haszonra dolgozna.

En esdőlég tekinték rá, s önfelédten nyugtán felé kezemet. Remélhetek-e bocsánatot ez akaratlan hibáért, — mondtam — hihetem-e, hogy van feledés a kebelben, melyet én ismeretlenül is, a legjobbnak, legnemesebbnek itélek?

A kedves hölgy — látva meghatottságomat — fejének gyöngéd meghajtásával adta tudtomra bocsánatát s az elnyúló padon helyet mutatott számomra. Megzavarodva foglaltam mellette helyet. Keblemben boldog, boldogtalan érzések támadtak, hullámzottak s tüdőztek. Szemeim hol a bájos lélek igézőleg halvány arcán, hol a mellette levő sirhalmon tévedeztek. Kezdem magam rosszul érezni; a hely, a körülmények nem voltak tetszésem szerintiek de vigasztalt némileg az, hogy a kedves hölgy is hasonló állapotban van, s így reményem nyilvánított, hogy a közös zavart közösen űzhetjük el. Ő előbb tért önmagához, nyájasan, halvány mosolylyal bíbor ajkain fordult felém, suttogva inkább mint fenhangon szóla hozzám:

— Nemde önt, uram, különös helyzetbe hozta énelem. De bocsássa meg ezt nekem. Tekintse végig a sirhalmot, s itt látandja letéteményezve boldogságomat, mindenemet.

Ő sem fogadja el a törvényjavaslatot.

Bethlen András gróf földmívelési miniszter szólal fel ezután, hogy a javaslatot megvédje az ellenzékkel szemben.

Az ipariskolai oktatás.

(Folytatás és vége.)

Általános a panasz, hogy az iparitanulók magaviselete egyáltalában ki nem elégítő s végtelen sok idejét elrabolja a tanítónak, sok kellemetlenséget és bosszúságot okoz úgy az igazgatónak, mint a tanító-testületnek. Az inas a mai világban sem tagadja meg magát, ma is épen olyan leleményes furfangosságoktól el, mint régen. De ha csak még annyi volna! De napirenden van a veszekedés, sőt verekedés. A eszmiadiak az asztalosokat, ezek meg a szabókat és így tovább akarják agyba-főbe verni. Nagy az osztály-gyűlölség, vagy mondjuk: kamasz-verseny. S kedves mulatságok gyakorlására igen kedvező az estvéli oktatás.

A szervezeti szabályzatban meg vannak a fenytés nemei és fokai. Ezek bár két pontban vannak elősorolva, mégsem elég hatékonyak, nem teljesen megfelelőek, mert nem célravezetőek. Pedig elég szigorúak, hiszen az utolsó pontban az igazgató fel van hatalmazva még a házi fegyelmezés eszközeit is használni. Mondhatná tán valaki, hogy már ez sem elég? Dehogynem, sőt igen sok. Hogy célra vezetőnek mégsem tartottam, azt következőleg okolom meg:

Az ipariskola tanulói kor tekintetében 12 és 20 év között váltakoznak. A kamaszkor ideje. Ebben a korban alkalmazni a tanítónak a testi büntetést, kényes dolog, mert a mellett, hogy nem humánus, könnyen veszélyessé is válhatik. Javítani: nem javít, de mert megszegyenit, az alatomosság és bosszuállás nemtelen érzését tíz tanulóból nyolczban felkelti. Ez aztán hamu alatt rejlő szikra, melyet a kedvező körülmény szele hamar lángra lobbant s megadja

Az itt nyugvó kedves halottért énelek naponként, mikor már minden nyugodni tért; itt hangoztatom mint árva madár a kedves halottnak néhai legszebb dalait; ezzel akarok neki áldozni, ezzel akarom naponként megszentelni imádot emléket; oh, ő oly jó volt, úgy szeretett engem!

Nem szólhatott tovább, szavait elfojtják a fájdalomkönyvek, melyek gyöngyként hullottak szép szemeiből érdekes arcára.

A sohaj, mit — a sirdombra szegve tekintet — hallatott, oly hatást gyakorolt rám, hogy mig egyrészt ő benne egy őszintén, hiven, hevesen szerető szívet véltem felfedeztetnek, addig más részről keblemben az érzelmek különböző nemei hullámzottak, csatáztak. Szívemből sajnáltam a szép szomorkodót, saját fájdalmát én is átéreztem, jobban szerettem volna az előttem levő sirhant alatt pihenni, mint őt így fájdalmas könnyeiben majdnem uszva látni. A szép nőre, mint észrevettem, könnyítőleg hatott a zokogás, s mintegy lerakva szívének terheit, megkönnyebbülve emelé szép szemeit a magas égre, melynek nyugoti szélén a tele hold kezdő szétkülödni méla sugarait.

(Folyt. köv.)

árát a tanító. Vagy nem fordult-e elő már elég eset, hogy komoly megfeddés és a padból való kiállítás miatt is kézzel fenyegette tanítóját, sőt nemcsak fenyegette, de rá is rohant az inas a tanítóra? Erre okot adni, alkalmat szolgáltatni nem szabad.

En a fegyelmezés legnagyobb fokául azt tenném, hogy az inas segédé addig fel nem szabadítható, míg ipariskolai bizonyítványt nem mutat fel, de a tanuló bizonyítványa rossz magaviselet és nagymértékű fegyelmetlenség miatt felfüggeszthető.

Ha az az inas tudná, hogy ő az iskolai szabályokba ütköző magaviselet, vagy fegyelmetlenség és fegyelmetlenség miatt segéd nem lehet; ha meggyőződne arról, hogy rá évek mulva is csak a kapa és kasza vár, de nem a műhely; ha erre csak egyetlen egy eset fordulna elő: az sokkal megzabolozóbb, elrettentőbb és így célravezetőbb lenne a fenytés-nemek legfelsőbb fokánál is. Hogy humanitás és általános paedagogiai szempontból inkább ütné a mértékét, mint a házi fegyelmezés eszközeinek felhasználása: azt tán bizonyíthatni is fölösleges.

Hangsúlyozom azonban, hogy a tanuló bizonyítványa az alsóbb fokú fenytés-nemek felhasználása után csak végső esetben s a mester, illetve szülők értesítése mellett volna felfüggeszthető.

Régi igazság, hogy a ki a célt akarja, annak az eszközöket is kell akarnia. Cél: az iparos osztály értelmi és erkölcsi színvonalának emelése s ezáltal a magyar ipar és kereskedelem fejlesztése, felvirágoztatása. Nemes, magas szesz cél. Kine akarná ezt?

A fennebbieken — remélem — sikerült kimutatnom, hogy az ipariskola tanítójának helyzete nemcsak nem rózsás, de más tanítók helyzeténél is tövisesebb és sokkal terheesebb. Természetes és következetes dolog, hogy a testet és lelket nagyobb mértékben igénybevevő munka, nagyobb díjazásban részesüljön. — Ez úgy is van a társadalom többi munkásainál, csak a tanító kivétel. Silány 80—100 ft között váltakozik az ipariskola tanítójának évi fizetése. Nehéz munka, kevés fizetés. Minő fordított arány! Lehet-e itt várni lelkesültséget, önfeláldozást, ügybuzgóságot és kitartást? Bizony nem. Pedig ezek nélkül célt elérni, lehetetlenség.

Tisztességesebb fizetést tehát az ipariskola tanítóinak.

De még ez nem minden.

Az ipariskola érdekének rovására van az az intézkedés is, hogy a tanító testület 3 évi időtartama alakíttatik meg. Ugyazintén a lelkesültség lohasztására, az ügybuzgóság hőmérőjének csökkentésére szolgál az is, hogy az ipariskola tanításért járó fizetés a nyugdíjnal nem jön számításba.

Az én gyarló eszem szerint, a törvényesen megválasztható és megválasztott tanítóra nézve az a tudat, hogy ő a választás esélyeinek nincs kitéve, nemcsak lelkesítő, de kitartó hatással is lenne. Tanítónál pedig ez számba veendő körülmény, mely az eredményre nézve nem kevés befolyással bír.

És a nyugdíj kérdése? Az talán meg nagyobb súlylyal nehezedik e tekintetben a mérleg serpenyőjébe. S aztán mi kára volna abban az államnak? Hiszen minden tanító fizetné a kirót százalékat, ha az ta-

lán még nagyobb is volna a rendes nyugdíjára kivetett %-nál. És a szellemi haszon, mely ebből az iskolára szállana, talán szóra sem érdemes? Ugy találok, hogy legalább is megérdemli a róla való gondolkozást.

Az elmondottak alapján az ipariskola érdekében ohajtandó volna hogy a szervezeti szabályzat s illetőleg a törvény következőleg módosítsattnék:

1. Jövőben iparosinasnak csak az vehető fel, a ki a népiskola hat osztályát sikerrel végezte.

2. Az inas segédé nem szabadítható fel, ha legalább az ipariskola két osztályáról kielégítő bizonyítványt nem mutat fel.

3. A tanuló ipariskolai bizonyítványa rossz magaviselet vagy tanulás-beli hanyagság és nagymértékű fegyelmetlenség miatt felfüggeszthető.

4. A tanítóknak az ipariskolai oktatás rendkívül nehéz volta miatt az eddigénél tisztességesebb díjazás biztosíttatik s a fizetés a nyugdíjba beszámíttatik.

5. Az ipariskolához megválasztott és megerősített tanító csak fegyelmi uton mozdítható el.

M. Székely János,
iparisk. igazgató.

Napi hírek.

Kossuth-emlékünnepe.

Kézdi-vásárhelyen, ápril 29-én, d. u. 4 órakor, a szoborlétesítő-bizottság alakuló ülése után emlékünnepe tartatik, az ünnökerti szinkörben, a következő műsorral: 1. Himnusz, előadja a tűzoltó-zenekar. 2. Megnyitó beszéd, tartja dr. Bánffy Zsigmond. 3. Ének-szólo, Nagy Irma k. a. által előadva. 4. Felolvasás, Kiss Jenő tanártól. 5. Ének-szólo, Makkai Dániel által előadva. 6. Alkalmi népdalok, a helyi népezenekar által. 7. Szavaltat, Marczl Ferencz tanító által. 8. Induló, előadja a tűzoltó-zenekar. Belépti díj: 20 kr személyenként.

— A kézdívásárhelyi Kossuth-szobor javára az ideiglenes szobor-bizottsághoz idáig a következő nagyobb adományok lettek bejelentve: Ifj. Jancsó Mózes nyomdatulajdonos a szobor-alap érdekében az összes nyomtatványokat díjtalanul fogja kiállítani, ezen adomány hozzávetőleges értéke 250—300 ft; Dr. Szaec-vay Gyula, Dr. Balogh Vendel ügyvédek, Fejér Károly kir. járásbíró, Jancsó Dénes vendéglős 50—50 ftot; Blatt Mihály szobafestő a szobor-leleplezéséig ígért évenként 5 ftot, ezeken kívül Szabó Gyula adótárnok, Barthos Károly ügyvéd egyelőre adtak 10—10 ftot, Magyarósi Pál ellenőr, Györbör Gergely adótiszt 5—5 ftot. Ha városunk polgársága a fenneiekhez hasonlóan adakozik, az esetben a szobor létesítése rövid idő alatt biztosítva fog lenni.

— Hajdó Odón városi állatorvos nyilvános bocteriologiai előadását, hogy a Kossuth-emlékünnepeken való résztvételből senkit el ne vonjon, május hó 6-án, jövő vasárnap tartja meg a tanáresház nagytermében d. u. két órakor.

— Meghívó. A Kézdi-Vásárhelyi létesítendő Kossuth-szobor ügyében folyó hó 29-én délután 2 órakor az „Ünnök-keri szinkörben a szobor-bizottság megalkotására gyűlés tartatik, melyre a város és vidék polgárságát ez uton is tisztelettel meghívja a rendező bizottság.

— Eljegyzés. Kézdi-polyáni Dr. Filep Sándor, csikszent-domokosi

körorvos e hó 21-én tartotta eljegyzését Száva Blanka kisasszonynyal, Száva Lukács, esiktaploczai nagybirtokos és vállalkozó szép és kedves leányával. Gratulálunk.

— **Szerencsétlen lövés.** A Székelyföld ápril 19-iki számában említve volt, hogy több gyermek játszott a réten s egyik szobafegyverrel madarakra lövöldözött, miközben a másikat találta, kinek a serétek arczába furódtak, de minden nagyobb veszély nélkül. (?) A szerencsétlenül járt gyermek szülőitől nyert értesülés szerint a lövöldöző egy 17 éves kereskedő tanonc, névleg Landt József, ki nem is véletlenül, hanem rájlesztési szándékkal, hogy takarodjék onnan, lőtt a 12 éves Borsai Gyulára. Egy serét oly szerencsétlenül furódott említettnek szemébe, hogy ennek következtében a brassói szemgyógyintezetben a sértett szemtekét ki kellett operálni s így egyik szemét teljesen elvesztette. Az ilyen madarászó ifjakra a rendőrség részéről több figyelmet kérünk.

— **A kanyaró Kézdi-Vásárhelytől** hova-tovább, annál nagyobb mértékben terjed, 100-an jóval fölül van a betegek száma és sajnos, hogy a megakadályozásra kilátás egyáltalán nincsen. Ujabb az iparos tanulók iskoláját is be kellett zárni, mert a járvány ezek között is kiütött. Az illetékes közegek majdnem tehetetlenek a járvánnyal szemben, a napokban is egy nem kézdivásárhelyi illetőségű, iparos tanuló, a ki kanyaróban megbetegedett, hazaküldték falujába, ezáltal természetesen becsenpészvén oda is a ragályos bajt. A kanyaró mellett sajnos, hogy a difteritisz is fellépett, egy szóval a járványos betegségek uralkodó jelleggel kezdettek ölteni, melyet aligha sikerül mostanában megakadályozni.

— **Az ezredéves kiállítás** marosvásárhelyi kerületi bizottsága — mint lapunknak írják — április 21-én Tauszik B. Hugó bizottsági alelnök elnöke alatt gyűlést tartott. Bejelentetett, hogy a kerületi bizottság költségeinek fedezését a kereskedelmi és iparkamara magára vállalta s e czélra az 1894. évi költség-előirányzatába 200 frtot fölvetett. A bizottság a maga részéről is föl hívja a módosabb műpártolókat, hogy a tevésegebb kézműiparosoknak a kiállításban való részvételét megrendelések eszközése útján támogassák. Olvasatván a kereskedelemügyi miniszternek a még meg nem alakult helyi bizottságok szervezése a bejelentési évek kezelése és a kiállítás gyének a sajtó és a társadalom útján való hathatós propagálása tárgyában érkezett leirata. Réthy Dezső előadó jelentést tett az elnökségnek ez irányban tett a intézkedéseiről s jelezte, hogy a kerületet legközelebb beutazza, mikor az érdekelteknek a kiállítási ügyekben a szükséges felvilágosításokat és utbaigazításokat közvetlenül is megadja. Az elnökség a kiállítás ügyének hathatós fölkarolása érdekében a kerületben levő hírlapok szerkesztősegeihez átiratot intézett. Az ipari és kereskedelmi albizottság javaslata kapcsán elhatározta a bizottság, hogy a kiállításban résztvevő egyes kisiparosoknak segélyezhetése végett a helyi bizottságok elnökségeihez átir, miszerint azok e czélból hatósági és társadalmi utón igyekezzenek megfelelő

pénzalapot teremteni. A közművelődési bizottság javaslata kapcsán elhatározatott, hogy az arra illetékes egyénekhez és testületekhez az elnökség fölhívást intéz.

— **Halálozás.** Özv. ditrói Puskás Ferencné szül. Györfy Vilma, Csikmegye volt alispánjának neje, ditrói m. kir. postamenter, 60 éves korában elhunyt. A boldogultban ditrói özvegy Csibý Péterné sz. Puskás Ilka, édes anyját siratja, Béke lengjen porai fölött.

— **A királyi pár házasságának évfordulója.** Apr. 24-én volt 40 éve, hogy királyunk, első Ferenc József örök hűséget esküdött Erzsébet királynénak, Miksa bajor herceg leányának. — A király akkor 24 éves volt, míg a királyné 17-ik évét töltötte be. Az esketési szertartás 1854, április 24-én ment végbe. Budapesten ezt a 40-ik évfordulót egész csendben, minden hivatalos ünnepség nélkül ülték meg. Két helyen tartottak istentiszteletet.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak s különösen a kézdivásárhelyi műkedvelő-egyesület tagjainak, kik feledhetlen leányunk Kovács Emma temetése alkalmával megjelenésükkel s kegyeletes részvételükkel fájdalommat enyhíteni iparkodtak, e téren is legmelegebb köszönetünket és hálánkat nyilvánítjuk. Bercezk, 1894. április 27-én. Ifj. Kovács József és neje.

— **Uj gyermek — uj pör.** Annak idején — ugy másfél év előtt — az összes lapokat bejárták ama méltó feltűnést keltő gyermekrablási és gyermekexekválási pörök, melyeket egy előkelő állású fővárosi házaspár kölesönösen indított egymás ellen az illetékes árvaszékek és illetve büntető bíróságok előtt. Simon Gyula földbirtokos és fővárosi háztulajdonosnak most második ilyen pöre van, melynek megértése miatt nem lesz fölösleges röviden hivatkozni a vele különben is összefüggő első pörre. S. Gy. és neje K. Tekla meghasonlottak egymás közt, miér is a nő Erdélyben K-V t. lakó szüleikhez ment s hónapokkal ezután fiugyermeket szült. Mivel ekkor már 9 hónapon túl volt távol, a férj a gyermek törvénytelen származását kérte kimondatni. Ezzel azonban el lett utasítva, mert beigazoltatott, hogy a házastársak időközben találkoztak. A perverzeses férj erre jót nevetett és azt mondá az árvaszékek: Én magam is annak örülök, hogy a pört elvesztém, mert most legalább konstátálva van, hogy a gyermek az enyém. Ugy de nekem szerződése van a feleségemmel, mely szerint szétválás esetén a gyermekei én nálam maradnak. Tessék hát most ide ítélni a gyermekemet! . . . Az egyik hatóság oda ítélte, a másik — a gyermek sordületlen kora miatt — visszaadani rendelte az anyának. Egyszer tehát az apa exekválta, más-szor az anya a kis fiut; egyszer az apa erővel elvitte, máskor az anya perbe fogta a férjet. Mikorra e kedélyes állapotból eredt perek befejeztettek, az anyának — ki külön válva él ugyan ma is, de időközben újra sokszor találkoztak, sőt kibékülve is voltak — 1892. év őszén új gyermeke született. Az apa újra megintította egy hó előtt a budapesti törvényszéknél ezen gyermek törvénytelenítése iránt is az eljárást, de a feleség, aki az előbbi perből tudta már, hogy mi a következménye annak, ha ő védelmezi magát, inkább meg sem jelent a tégnapelőtt tartott tárgyalásra, csak hogy a kis gyermek ő

nála maradhasson. Az árvaszék azonban nem a különleges magánérdek, de a jog szempontjából fogván fel a dolgot: védőt rendelt ki a kis gyermek törvényes származásának igazolására. Ujra folyik tehát a „furesa háború“, de ennek a sujtje — komoly!

CSARNOK.

Kossuth Ferenc házassága.

A szerelemnek nem lehet parancsolni — mondja a közbeszéd s ennek az állításnak az igazságát bizonyítja az elhunyt kormányzó első szülött fiának, Kossuth Ferencnek a példája, akiről eddig nagyon kevesen tudták azt, hogy oltár előtt esküdött örök hűséget egy fiatal szép asszonynak, akit megszeretett. Nem tudott fiának erről a lépéséről édes atya sem. A gyöngéd fiú szeretet titkolta ezt el az apa elől, mert Magyarország egykori kormányzójának, Hunyady János utódjának kívánsága volt, hogy gyermekei soha meg ne házasodjanak.

Nem érdemes magyar embernek születni — mondotta gyermekeinek sok keserűséggel és fájdalommal a kormányzó — s azért ne is házasodjatok meg, hadd vesszen ki a Kossuth név — egészítette ki szomorú kívánságát.

Egy genuai olasz puska-gyáros leánya volt az, ki szerelemre lobbantotta Kossuth Ferenc szívét, még pedig oly mély és igaz szerelemre, hogy azt édes atya, a kit a bálványozásig szeretett, kívánsága ellenére is nőül vette. Özvegy asszony volt, mikor megismerkedtek egymással. A puska-gyáros leányát családja egy ángolhoz erőltette s ez a házasság nem volt boldog, mert a magas műveltségű, szellemes és szép fiatal asszony nem találta meg első férje oldalán azt, ami a házastársakat összeköti s a valódi boldogságnak egyetlen alapja.

De annyival boldogabb volt második házassága Kossuth Ferenczel, mert két rokonlélek eszményi tiszta szerelme egyesült.

A boldogság ugyan nem tartott sokáig. Az eszményi szépségű fiatal asszony súlyos szülési bajban szenvedett s ez hamarosan kioltotta fiatal életét. Hét esztendeje már, hogy meghalt, fiatal lelke felszállt a magasba.

Hogy mennyire szeretete Kossuth Ferenc feleségét, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy még ma is gyászolja. Karján mindig ott van a gyászfátyol.

Mély érzésének és hitvesi hűségének ékes bizonyítéka az is, hogy harminczszor lefestette feleségét s virágokkal díszített képeivel árasztotta el egész lakását.

Feleségének első házasságából két leánya is született, akiknek Kossuth Ferenc valóságos apja lett. A két szép fiatal leány mult évben ment férjhez. Ez a két gyermek most az egyedüli kapocs, a mely Kossuth Ferencet ama még Olaszország véráztatta síkjaihoz köti.

Kossuth Ferencnek rendkívüli olvasottsága van, a legszélesb ismeretekkel bir, tökéletesen beszél három nyelven s elég jól a negyediket: németül. A zenét s a jó képet nemcsak szereti, hanem maga is kitűnően zongorázik és fest természet után. Kenyérpályája a mérnökség. Az olaszok tekintélynek nézik, mit az is bizonyít, hogy a szenátus tag-

jává választott, mely méltóság — egyenlő a mi kinevezett főrendiségünkkel — ott a legkiválóbb talentumoknak jár.

Kossuth Ferenc eleinte a cataniai kénbányánál volt. Azután castellamare-i vasműgyár teljhatalmu felelős igazgatója lett nagy fizetéssel. Ez a gyár a Spezziában levő Krupp-féle után Olaszország legnagyobb vasműgyára.

A legutóbbi időkben Olaszországban kiütött gazdasági válság minden-hova elhatott. Az összes vállalatok, gyárak, intézetek megérezték a pénzhíányt. A castellamare-i gyár is kénytelen volt kiadásait tetemesen apasztani. A takarékoság egyik fajtája a hivatalnokok fizetésének arányos le-szállítása volt.

Kossuth Ferenc nem akarta, hogy az ő fizetését is megnyirbálják. Lemondott tehát és más állás után nézett.

Az olasz bankok mind magánvállalatok. Csak a római Banca Nazionale és a nápolyi Banca di Napoli állami intézmények.

A nápolyi bank kormányzóját a kereskedelmi és a pénzügyminiszter ajánlatára a miniszterelnök nevezi ki. Kossuth Ferencnek ezt az állást akarták adni. A két szakminiszter ajánlatára a miniszterelnök már alá is írta Kossuth kinevezését, de előbb meg akart győződni arról, hogy fogadják azt bankkörökben. Az információk beérkezéig nem tették közhírré a kinevezést. A miniszterelnök egészen váratlan tapasztalatokra jutott, a melyek igen tanulságosan jellemzik az olasz hazafiaságot és fajszeretét.

Kossuth Ferencet és Lajost annak idején külön törvény honosította Olaszországban olasz állampolgárokká.

A miniszterelnök tudakozódásaira ennek daczára csupa olyan véleményt kapott, amely lényegében mind megegyezik Donata herczegnek, a dél-olaszok vezérének mondásával: Ha Kossuth bankkormányzó akar lenni, menjen Magyarországra, nem pedig Olaszországba!

A miből nyilvánvaló, hogy a Kossuth-fiukat, a kiket ennyire magyaroknak tekintettek az olaszok, mi is bátran tekinthetjük a legjobb magyaroknak.

B.

Felelős szerkesztők:

Dr. Bánffy Zsigmond, Dr. Balogh Vendel.

Társ-szerkesztők:

Csikmegyében Udvarhelymegyében

Dr. Molnár László. Dr. Vajda Emil.

Laptulajdonos és kiadó:

Ifj. Jancsó Mózes.

Van szerencsém a nagy-
érdemű közönség tudomására hozni, hogy **f. hó május 2-án**

RÓZSA

és más kerti virágaimmal Kézdi-Vásárhelyre érkezem. A bevásárolni szándékozó közönséget ez uton is tisztelettel értesitem.

KRAUSZ TAMÁS,
műkertész.

Feketehalom.

Árjegyzéket kívánatra bérmentve.

2-3.

A brassói portland-czement-gyár
Brassó (Ildély) ajánlja legkitünőbb
PORTLAND-CZEMENTJÉT
felelősség mellett folyton egyenlő és teljesen meg-
bizható minőségben, bármely vasuti állomáshoz száll-
litva, a legolcsóbb árban.
Kézdi-Vásárhelytől kapható **K. Csizsár József** úrnál.
Sepsi-Szentgyörgyön **Ferencz Lajos és Császár**
Sándor uraknál.
19—40

Keleti vonal.

Érvényes 1893. május 1-től.

Á l l o m á s o k	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat		Á l l o m á s o k	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat
Brassó (vendéglő)	{ érk. ind.	regg. 4.02	este 7.42	d. u. 2.45	Medgyes	ind. regg. 10.09	éjjel 12.47	
Botfalva	"	4.48	8.07		Kis-Kapus (vend., elág. Szab. felé) { érk. ind.	10.31 10.47	1.03 1.18	
Földvár	"	5.07	8.23		Tövis (vend., elágazás Arad felé) { érk. ind.	d. u. 12.28 1.08	2.49 3.47	este 8.27
Magyarós	"	5.26	8.43		Nagy-Enyed	ind. 1.35	4.07	8.53
Apácz	"	5.42	8.57		Kocsárd (vend., elágazás Maros- Vásárhely felé)	{ érk. ind.	2.21 2.31	4.40 4.52
Köpecz	"	6.02	9.16		Gyéres (elágazás Torda felé)	{ érk. ind.	3.08 3.18	5.20 5.25
Agostonfalva	"	6.09	9.22		Kolozsvár (vendéglő)	{ érk. ind.	5.14 este 6.08	regg. 6.52 7.40
Alsó-Rákos	"	6.26	9.38		Nagy-Várad (vendéglő)	{ érk. ind.	10.44 11.04	11.53 d. u. 12.09
Homoród	"	6.55	10.02		Budapest	ind. regg. 6.35	este 8.40	regg. 7.25
Kacsa	"	7.12	10.15					
Bene	"	7.32	10.36					
Erked	"	7.52	10.51					
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé)	"	8.23	11.16					
Segesvár (vendéglő)	{ érk. ind.	8.46 8.53	11.27 11.32					

Brassóból Bukarest felé a személyvonat indul d. u. 12 óra 20 perczkor; a gyorsvonat délután 2 óra 19 és reggel 5 óra 15 perczkor.

Brassó—kézdívásárhelyi vasút.

Kézdí-Vásárhely	indul reggel	5.00	délután 9.38	délután 2.33	Brassó	ind. reggel 5.46	reggel 8.50	délután 3.10
Imecsfalva		5.15	9.55	2.50	Szász-Hermány	6.01	9.09	3.29
Páva-Zabola		5.26	10.12	3.07	Prázmár	6.19	9.31	3.53
Kovácsna		5.46	10.34	3.39	Kökös	6.30	9.44	4.06
Barátos		6.93	10.59	4.04	Uzon	6.41	9.57	4.25
Nagy-Borosnyó		6.15	11.17	4.19	Kilyén	6.53	10.12	4.38
Eresztevény		6.32	11.35	4.37	Sepsi-Szentgyörgy	7.11	10.32	5.03
Sepsi-Szentgyörgy		7.02	d. u. 12.10	5.17	Eresztevény	7.33	11.59	5.31
Kilyén		7.10	12.20	5.27	Nagy-Borosnyó	7.50	11.17	5.53
Uzon		7.23	12.36	5.43	Barátos	8.11	11.41	6.22
Kökös		7.33	12.42	5.56	Kovácsna	8.31	12.08	6.40
Prázmár		7.48	1.11	6.18	Páva-Zabola	8.42	12.21	6.53
Szász-Hermány		8.01	1.33	6.38	Imecsfalva	8.54	12.36	7.08
Brassó	érk.	8.18	1.47	6.56	Kézdí-Vásárhely	érk. 9.08	12.54	este 7.26

Kézdi-Vásárhely, IFJ. JANCsó MÓZES könyvnyomdája.